

RARYTAS OD GOWARZEWSKIEGO

Można było sądzić, że znany dziennikarz, wydawca i kronikarz piłki nożnej Andrzej Gowarzewski nie jest już w stanie niczym nas zaskoczyć. A jednak... Na księgarski rynek trafia (wydanie 2018!) wyjątkowy album, rzecz można – epokowe dzieło. Tytuł wyjaśnia, z czym mamy do czynienia – „Biało-czerwoni 1921-2018. Dzieje piłkarskiej reprezentacji Polski”. To encyklopedyczny zapis 813 meczów drużyny narodowej, a więc łącznie (co szczególnie może zaimponować) z ostatnim eliminacyjnym mistrzostw świata z Czarnogórą (8 października 2017 r.). Fakt godny

odnotowania, że po raz pierwszy działania śląskiej firmy GiA wsparł PZPN. A jak możemy przeczytać we wstępie, nieklamane wzruszenie ogarnęło nawet samego Zbigniewa Bońka. Ukazanie się tej książki sprawiło, że doprawdy trudno wymyślić lepszy prezent pod choinkę dla kilku (?) milionów fanów najważniejszego polskiego zespołu. Smakowity rarytas – palce lizać.

Biało-czerwoni 1921-2018
Dzieje piłkarskiej reprezentacji Polski
Katowice 2018

P
rzegląd

www.przeglad-tygodnik.pl

13 listopada (poniedziałek) 2017

Sport

NR 263 (15957) CENA 2 Zł. 99 GR (w tym 8% VAT) - Wyd. I Ukazuje się 73. rok PL ISSN 0137-9305 Nr indeksu 350435

www.katowickisport.pl

Nie ma rzeczy niemożliwych

Tę książkę każdy kibic musi mieć na swojej półce! Na rynku właśnie ukazało się opracowanie katowickiego Wydawnictwa GiA „Biało-czerwoni 1921-2018”.

To był niecodzienny widok: dwie godziny przed meczem Polska – Urugwaj na Stadionie Narodowym w Warszawie, w sali konferencyjnej, za jednym stołem usiedli **Zbigniew Boniek** i znany śląski wydawca, **Andrzej Gowarzewski**. Co było w tym niezwykłego? Przez lata piłkarskie władze nie dostrzegały benedyktyńskiej pracy wykonywanej przez wydawnictwo GiA. Teraz to się zmieniło. – Nie ma rzeczy niemożliwych. W przeszłości różnie bywało, ale teraz siedzimy razem i współpracujemy. Właśnie ukazał się pierwszy z czterech albumów, w którym zawarta jest historia wszystkich

meczów naszej reprezentacji, łącznie z tym z Czarnogórą, który dał nam awans do przyszłorocznego mundialu. Kolejne poświęcone będą historii mistrzostw Polski, historii rozgrywek o Puchar Polski, a także stuleciu PZPN. Pan Andrzej to dla mnie taki profesor ze znanego filmu „Powrót do przyszłości”, mający wielką wiedzę i swoje zdanie na wiele tematów. Mało jest osób, które tak kochają polską piłkę, jak on. Dziennikarstwo, które uprawia, jest trudne, wyczerpujące, nie daje szybkiego „popularity”, ale na pewno daje panu Andrzejowi wiele satysfakcji. Chcemy, żeby po te publikacje sięgnęli młod-

si. W Wikipedii nie znajdzie się bowiem wszystkiego – podkreśla prezes PZPN-u.

- Nie może zginąć w niepamięci żaden piłkarz, trener; żadna osoba, która tworzyła historię naszej reprezentacyjnej piłki. Te książki to będzie „kareta” prezesa Bońka. Nie tylko zostanie zapamiętany z 80 meczów w kadrze i bramek, które w niej zdobywał, ale też z tego, że zostawił po sobie spisana historię polskiej piłki – dodawał Andrzej Gowarzewski.

Książka „Biało-czerwoni 1921-2018”, dokumentująca 813 meczów reprezentacji Polski, liczy 432 strony. Każda dekada ma swoją drużynę. W tej z lat 1920-

1930 znaleźli się: Emil Goerlitz – Ludwik Gintel, Jerzy Bułanow – Marian Spoida, Jan Loth, Tadeusz Synowiec – Wacław Kuchar, Józef Nawrot, Józef Kałuża, Henryk Reyman, Mieczysław Balcer. W tej ostatniej, za lata 2006-16: Artur Boruc – Łukasz Piszczek, Michał Pazdan, Kamil Glik, Marcin Wasilewski – Jakub Błaszczykowski, Grzegorz Krychowiak, Marek Lewandowski, Kamil Grosicki – Robert Lewandowski, Euzebiusz Smolarek.

zich

POLSKA BIBLIA FUTBOŁOWA POWSTAŁA W KATOWICACH

Dla kibica biało-czerwonych, który chce nie tylko dopin-gować, ale i wiedzieć, właś-nie ukazała się najważniejsza książka obecnej dekady.

PAWEŁ CZADO

Jako katowiczanie nie mogą nie być dumni. Być może Katowice nie są najważniejszym miastem w historii polskiego futbolu (choć trzeba przecież pamiętać, że 101 lat temu właśnie w Katowicach urodził się najwybitniejszy piłkarz, który kiedykolwiek zagrał w reprezentacji Polski), ale już na pewno są najważniejszym w historiografii polskiego futbolu.

Katowice to bowiem miasto Andrzej Gówarzewskiego. Tu powstają kolejne tomy encyklopedii piłkarskiej. Nikt inny aż tak nie posuwa naszej wiedzy w temacie polskiej reprezentacji piłkarskiej. Z wytrwałością i skrupulatnością uzupełnia białe plamy, prostuje błędy i nieścisłości.

Właśnie teraz ukazuje się fantastyczna opowieść o historii polskiej reprezentacji piłkarskiej. Gówarzewski i jego współpracownicy opowiadają o 813 oficjalnych meczach, które rozegrała jak dotąd Polska (pierwszy z Węgrami 96 lat temu, ostatni - z Czarnogórą niecały miesiąc temu), ale nie tylko...

Pierwszy raz opowieść o reprezentacji ukazała się przed mundialem w Korei i Japonii. Ale mylili by się ten, kto przypuszczałby, że Gówarzewski uzupełnił jedynie brakujących szesnaście lat. To byłoby zbyt proste. W tym przy-

Przywitanie kapitanów Gerarda Cieślika i Igora Netto przed trzecim decydującym o awansie meczu Polska - ZSRR w Lipsku w 1957 roku. Andrzej Gówarzewski przypomina zapomnianą ciekawostkę: była to pierwsza gra reprezentacji za granicą oglądana w TVP

padku zapowiedzi o uzupełnianiu faktów i pogłębianiu wiedzy z czasów wcześniejszych nie są cczą gadaniną.

Autor ma ambicje jak najpełniej przedstawić fakty, które czasem wydają się już nieprzedstawialne.

Znajdziecie tam opowieści, których dotąd nie było. Jak choćby tę z 1932 ro-

ku, kiedy reprezentacja Polski wyjechała na mecze do Włoch. Pierwszy oficjalny mecz między oboma przeciwnikami odbył się dopiero w 1965 roku, a okazuje się, że mógł odbyć się już niespełna ćwierć wieku wcześniej. Włosi mieli wówczas w krótkim odstępie czasu rozegrać trzy mecze między-

państwowe (także z Czechosłowacją i Węgrami), ale niewiele z tego wyszło. Ostatecznie odwołano w pełni oficjalny charakter zawodów z Polską (choć odegrano hymny i sprowadzono zagranicznych sędziów) i nasza reprezentacja zagrała mecze, które nie mogą wliczać się do oficjalnego bilansu - z Włochami środkowo-południowymi (zagraли piłkarze Napoli, Lazio, Romy i Palermo) i północno-zachodnimi (piłkarze Fiorentiny, Genui i Livorno). Wyprawa była bolesną nauką (w pierwszym meczu było 0:3, w drugim 1:5), ale trudno się dziwić - dwa lata później Włosi świętować będą mistrzostwo świata. Z tych, którzy zagraли przeciwko Polakom, w kadrze mistrzów znajdują się napastnik Napoli Anflogino Guarisi (urodzony w Sao Paolo klasyczny oriundo, nazywający się wcześniej Amphilóochio Guarisi Marques) i jego kolega klubowy bramkarz Giuseppe Cavanna (będzie rezerwowym). Tamta wizyta to klasyczny przykład na to, że polityka zawsze wpychała się i będzie wpychać do futbolu. Ten drugi mecz, który odbył się w Genui, był związany z... dziesięcioleciem ruchu faszystowskiego we Włoszech - w dniu meczu odsłonięto tam z pompą pomnik Benito Mussoliniego...

Dokumentację przedstawiono w oparciu na włoskich źródłach.

Takich opowieści jest w tej książce mnóstwo. Jeszcze jedna historia słaska. Jak wiadomo, Katowice są jednym z pięciu miast (jedynym na Górnym Śląsku), w których gościła reprezentacja Polski przed II wojną światową. W 1935 roku na stadionie Pogoni (dziś

stadionie AWF-u przy ul. Kościuszki) zagrała z Jugosławią. Autor ustalił, że goście powitali wtedy widowię, ustawiając się na linii środkowego koła, co podpatrzyli piłkarze Ruchu Wielkie Hajduki, a co będzie później znakiem firmowym niebieskich przez ponad pół wieku...

Tomisko jest opasłe (432 strony), ale i tak trudno uwierzyć, że mieści aż tak wiele informacji i zdjęć. Album zawiera ponad tysiąc fotografii i znaków graficznych, z czego ponad połowa to przedmeczowe fotki drużyny narodowej.

To książka specyficzna - nie da jej się przeczytać i odłożyć. Dzieje się tak dlatego, że to album o wartości encyklopedycznej, a to nieczęsta cecha dzisiejszych książek. Najwygodniej mieć... dwa egzemplarze. Wiem, co mówię, bo tak właśnie w moim przypadku było z książką wydaną w 2001 roku. Jedną miałem od używania (dziś się już rozlatuje), a drugą od podziwiania (tylko stała i pachniała, nadal stoi i pachnie).

Najlepsze, że to pierwszy z serii czterech albumów, które mają opowiadać o dziejach polskiej piłki. Kolejne mają ukazywać się w regularnych odstępach, jesienią, do 2020 roku. Kolejne będą dotyczyć mistrzostw Polski, krajowego pucharu i dziejów związkowych. ●

**BIAŁO-CZERWONI
1921-2017
Andrzej Gówarzewski
i in.
WYD. GIA**

Andrzej Gowarzewski i PZPN wydali encyklopedię reprezentacji Polski

Michał Białoński, Interia.pl
11 listopada 2017

Prezes PZPN-u Zbigniew Boniek porównał go do doktora Emmeta Browna z "Powrotu do przyszłości". Do znakomitego dziennikarza i historyka Andrzeja Gowarzewskiego pasuje jak ulał również porównanie do walczącego o przetrwanie pióra pana Kleksa. Najważniejsze, że Gowarzewski z Bonkiem doprowadzili do wydania encyklopedii reprezentacji Polski o nazwie "Biało-Czerwoni. 1921-2018".

- Dla każdego, kto lubi, kocha i szanuje piłkę, podstawowym źródłem wiedzy jest klikanie po "Wikipedii", ale w niej nie znajdziecie tego, co jest w encyklopedii reprezentacji Polski "Biało-Czerwoni. 1921-2018" - reklamował wydawnictwo prezes Boniek.

- Ten album jest mocnym uderzeniem. Na 450 stronach są wszystkie mecze, jakie rozegrała nasza reprezentacja. To budowanie fundamentów dla wszystkich, którzy kochają reprezentację Polski. Nie każdy musi się znać na piłce, ale trzeba znać historię, wiedzieć, co działo się wcześniej. Nie możemy dopuścić do tego, aby zginęło choć jedno nazwisko reprezentanta, czy trenera - ludzi, którzy tworzyli polską piłkę - dowodzi Andrzej Gowarzewski.

Gowarzewski pracę dziennikarską rozpoczął jeszcze w latach 70. ubiegłego stulecia. Związany był z katowickim "Sportem". W stanie wojennym odszedł z zawodu, gdyż nie zgodził się poddać weryfikacji, jakiej żądał reżim Wojciecha Jaruzelskiego. Swęj pasji do gromadzenia wszystkich statystyk związanych z piłkarską Polską nie porzucił, a wręcz przeciwnie, gromadził ze zdwojoną energią. Gdy u progu lat 90. możliwe stało się prowadzenie własnej działalności gospodarczej, Gowarzewski rozpoczął wydawanie encyklopedii piłkarskich, do pewnego momentu sponsorowanych przed "Fuji". Poświęcona Orłom encyklopedia jest jego 85. pozycją!

- Warto zobaczyć zbiór, archiwum pana Andrzeja, które najlepiej obrazuje jego pasję. Nie jest to gromadzone na dyskietkach - kręcił głową z uznaniem Boniek.

Dzięki materiałom katowickiego reportera i historyka piłki prezes PZPN-u przypomniał sobie, że za debiutował w Ekstraklasie w wyjazdowym meczu Zawiszy Bydgoszcz z Szombierkami Bytom. W ostatniej encyklopedii Gowarzewski wyliczył, że Boniek w reprezentacji Polski rozegrał dokładnie 6499 minut.

Do 2020 roku PZPN wyda z Gowarzewskim jeszcze trzy pozycje: poświęconą wszystkim edycjom Pucharu Polski, mistrzostw Polski i pozycję na stulecie PZPN-u.

- Te cztery pozycje, niektórzy nazywają je "Karetą Bonika", chciałem zostawić po sobie jako prezes PZPN-u - nie kryje szef piłkarskiej centrali.

Gowarzewski podkreślił, że nie działa sam, tylko reprezentuje redakcję encyklopedii piłkarskiej, w której działało ponad 2,5 tys. autorów z kilkudziesięciu krajów świata.

- Różny był wkład każdego z nich. Jedni zapisali się wynikiem, inni książką - doprecyzował Gowarzewski.

Redaktor i historyk opowiedział stosunkowo mało znaną historię o ojcu "Zibiego" - Józefie Bonku, który był również piłkarzem i grał dla Zawiszy.

- Rozmawiałem z nim dokładnie 40 lat temu, w 1977 r. Takich ligowców jak on było około dwóch tysięcy - opowiadał Gowarzewski i zaznaczył, że w tamtym okresie w lidze obowiązywał system wiosna - jesień, a więc z końcem roku wyłaniano mistrza Polski.

Z encyklopedii dowiedziecie się choćby, że historia reprezentacji Polski w meczach siebie, zaczęła się na stadionie Cracovii 14 maja 1922 r., w przegranej 0-3 z ówczesnym mocarstwem piłkarskim - Węgrami. Polska grała w składzie: Jan Loth - Ludwik Gintel, Józef Klotz - Stanisław Cikowski, Stefan Śliwa, Tadeusz Synowiec - Zygmunt Krumholz, Henryk Reyman, Józef Kałuża, Wacław Kuchar, Leon Sperling. Selekcjonerami byli: Józef Lustgarten, Adam Obrubański i Stanisław Ziemiański. Co ciekawe, miejsce włoży kosztowało 7 tysięcy marek polskich, na krzesła - 1,2 tys. marek, a na krzesła dostawianym tylko tysiąc marek.

Encyklopedia jest bogato ilustrowana, zawiera ponad 400 stron w formacie A4. Sugerowana cena detaliczna to 160 zł. Zamawiać ją można bezpośrednio w wydawnictwie Gowarzewskiego: wydawnictwo@gia.pl.

23 czerwca (piątek) 2017

SPORT

15838) CENA 2 zł 99 GR (w tym 8% VAT)

Wyd. I

Ukazuje się 73. rok

PL ISSN 0137-9305

Nr indeksu 350435

www.katowickisport.pl

W sportowej biblioteczce

Koniec „białych plam”

W tych wydawnictwach nie ma „szarości”; są zdecydowane sądy - podział na „białe” i „czarne”. A przede wszystkim - absolutnie unikatowa i niepublikowana nigdy wcześniej wiedza: dane statystyczne, faktografia, oryginalne zdjęcia, często sprzed dekad i... wieków. Można autorów za bezkompromisowość nie kochać, ale nie można przejść obojętnie obok publikacji Wydawnictwa GiA. „Encyklopedia FUJI” to marka sama w sobie; roczniki, „kolekcja klubów”, monografie wojewódzkich związków, seria „biało-czerwoni” - to pozycje obowiązkowe na półkach każdego kibica.

Dzieło najnowsze - tom 52 „encyklopedii” - to „Mistrzostwa Polski: mecze, kluby, sezony 1918-1939”. Powrócimy jeszcze na naszych łamach do jej omówienia. Dziś natomiast warto odnotować, że po latach „zimnej wojny” ze związkiem - której zresztą autorzy wydawnictwa (w tym Bożena Lidia Szmel - oficjalny kronikarz PZPN ds. reprezentacji Polski!) dawali wyraz na kartach książek - nastąpiło przełamanie lodów. 9 czerwca prezes federacji, Zbigniew Boniek, oraz sekretarz Maciej Sawicki złożyli podpisy pod umową, na mocy której właśnie Wydawnictwo GiA - poczynając od jesieni 2017 roku - przygotowuje cztery pozycje poświęcone polskiemu futbolowi.

Pierwszy, BIAŁO-CZERWONI, zawierać będzie kompletne dzieje reprezentacji. W 2018 roku wydana zostanie historia PUCHARU POLSKI, rok później w ofercie związku pojawi się okolicznościowy album na JUBILEUSZ 100 LAT PZPN. Zwiększeniem serii (w 2020 roku) - będzie opowieść o rywalizacji o krajowy prymat klubowy, czyli MISTRZOSTWA POLSKI - w stulecie pierwszych takich (nieukończonych z powodu wojny bolszewickiej) rozgrywek. Zapowiedź przygotowania owych albumów to zarazem zapowiedź wymazania - ostatnich być może... - „białych plam” w dziejach rodzimego futbolu.

A co z tym wszystkim wspólnego ma „Sport”? Ano tyle, że - po pierwsze - dość regularnie nazwa naszego dziennika w kolejnych edycjach książkowych się pojawia. Po drugie zaś - szef wydawnictwa, Andrzej Gowarzewski, przed laty był przecież istotną postacią zespołu redakcyjnego naszego dziennika. Redakcyjne archiwa zaś również znajdują swe odbicie w części publikacji GiA.

Official Guide Polish National Team ROSJA 2018

„BIAŁO-CZERWONI” – OBOWIĄZKOWA POZYCJA DLA KIBICÓW REPREZENTACJI POLSKI

Takiego albumu jeszcze nie było! Na początku listopada ub. r. odbyła się premiera pierwszego z czterech albumów na serię niezwykłych, stuletnich jubileuszowych rocznic. Każdej jesieni, przez cztery lata, będzie publikowany monograficzny album o najważniejszych dla polskiego futbolu wydarzeniach.

Pierwszy, pod tytułem „BIAŁO-CZERWONI”, to prezentacja kompletnej historii reprezentacji Polski, od pierwszego do ostatniego eliminacyjnego meczu z awansem na rosyjski mundial. Na 440 stronach albumowych ponad tysiąc fotografii, w tym prawie pół tysiąca zdjęć narodowych zespołów i kadr.

Dzięki patronatowi PZPN, z inicjatywy Prezesa Zbigniewa Bońka, dla członków Klubu Kibica Reprezentacji Polski cena albumu została obniżona do ledwie 92 zł, w tym koszty przesyłki poleconej, przy sugerowanej w ofercie detalicznej kwocie na poziomie prawie dwukrotnie wyższej.

Więcej informacji na stronie www.gia.pl

„THE WHITE-AND-REDS” – A MUST-HAVE FOR POLAND NATIONAL FOOTBALL TEAM FANS

„THE WHITE-AND-REDS” is a presentation of the entire history of the Poland national football team – starting from the first match and ending with the last match in the 2018 FIFA World Cup qualification that saw the national team qualify for the 2018 FIFA World Cup in Russia. 440 album pages contain over one thousand photographs, including five hundred photographs of national football teams and squads.

Thanks to the patronage by the Polish Football Association and the initiative of Director Zbigniew Boniek, the album price has gone down to only PLN 92 including shipping by registered letter for Poland National Team Fan Club members, while the recommended retail price is almost two times higher.

„THE WHITE-AND-REDS” is the first of four albums to commemorate a series of spectacular centennials. A monographic album about the most important events for Polish football will be published each autumn for the next four years.

For more information please visit www.gia.pl

